

Vlaams
Parlement

vergadering **C43**
zittingsjaar 2017-2018

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting

van 24 oktober 2017

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Peter Van Rompuy aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over het investeringsritme – 2834 (2016-2017)	3
VRAAG OM UITLEG van Peter Van Rompuy aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over een interfederaal groei- en werkgelegenheidspact – 2904 (2016-2017)	7
VRAAG OM UITLEG van Stefaan Sintobin aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de transferstudie 'Interregionale financiële stromen in België van 2000 tot 2020' en het beleid van de Vlaamse Regering ter zake – 221 (2017-2018)	12
VRAAG OM UITLEG van Lieve Maes aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over Audit Vlaanderen en nieuwe digitale technieken – 279 (2017-2018)	14
VRAAG OM UITLEG van Koen Van den Heuvel aan Bart Tommelein, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de vermindering van de onroerende voorheffing wegens kinderlast bij co-ouderschap – 287 (2017-2018)	17
VRAAG OM UITLEG van Koen Van den Heuvel aan Bart Tommelein, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over het inbrengen van activa het jaar voor de schenking van een familiebedrijf – 301 (2017-2018)	23

VRAAG OM UITLEG van Peter Van Rompuy aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over het investeringsritme – 2834 (2016-2017)

Voorzitter: de heer Jan Bertels

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

Peter Van Rompuy (CD&V): Voorzitter, minister president, collega's, als we spreken over investeringsinspanningen, is dat meestal op basis van begrotingscijfers. De oefening van 'wat hebben we er in het verleden uiteindelijk van gerealiseerd' is een oefening die we te weinig maken. Daarom heb ik de cijfers er eens bij genomen om er een zicht op te kunnen krijgen. Bij investeringen kun je budgettair bepaalde bedragen, vanwege bijvoorbeeld vergunningsproblemen, niet uitvoeren. Daarom is het interessant om terug te kijken en na te gaan wat er is gerealiseerd.

Om dat mogelijk te maken, heb ik mij gebaseerd op twee rijen aan cijfers – misschien dat er betere voorhanden zijn, dat zal ik dan horen in uw antwoord –, de Nationale Rekeningen en de regionale vooruitzichten van het Federaal Planbureau. Als je die samenbrengt, kom je tot de tabel die ik heb opgenomen in de schriftelijk ingediende tekst van mijn vraag om uitleg.

Uit de tabel kunnen we een aantal conclusies trekken. Als je kijkt naar de tabel van de bruto-investeringen – en ik kijk liefst naar de percentages bruto binnenlands product (bbp), omdat dit de beste manier is om na te gaan of de investeringsratio is opgetrokken – zie je wel een systematische stijging. Doorheen de jaren stijgt die in de periode 2005- 2009 van 0,31 procent naar 0,49 procent in de periode 2014-2016, en in de periode 2018-2022 zelfs naar 0,51 procent, maar ik denk dat daar Oosterweel al bij geteld is.

Als we kijken naar de cijfers over de kapitaalsuitgaven – dat zijn bruto-investeringen plus overdracht naar andere sectoren zoals ziekenhuizen, woonzorgcentra, rioleringen enzovoort –, is de cijferreeks moeilijker te interpreteren. Het schommelt een beetje, maar doorheen de jaren is het relatief stabiel.

Minister-president, hebt u misschien betere cijfers om na te gaan wat de voorbije jaren effectief is geïnvesteerd? Welke lijn en welke trend zit er volgens u in over de daadwerkelijk uitgevoerde investeringen en niet alleen op het vlak van begrotingscijfers?

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Collega Van Rompuy, die cijfers kloppen inderdaad in grote mate. Ik heb twee kleine bedenkingen. U hebt zelf verwezen naar kapitaalsubsidies. Eigenlijk moet je kapitaalsubsidies die wij ontvangen hebben, aftrekken, en kapitaalsubsidies die wij doorgeven, bij ons tellen. Ze worden meegeteld bij de overheid die de kapitaalsubsidies doorgeeft. In de mate dat Vlaanderen kapitaalsubsidies ontvangt, komen die in mindering. In de mate dat Vlaanderen doorgeeft aan andere entiteiten, moeten ze bij ons komen. Dat maakt op het totaal van de tabel niet zo'n groot verschil.

Wat wel een groter verschil zou maken, is als je de onverdeelde middelen voor onderzoek en ontwikkeling (O&O) wel zou proberen uit te splitsen. Ik heb aan de studiedienst gevraagd om dit te doen. Het grootste deel van de O&O-uitgaven is wel uitgesplitst. In totaal komt 5,683 miljard euro op rekening van de gemeenschappen en gewesten, waarvan 25,3 procent onverdeeld is, niet toegewezen aan een entiteit. Dat komt neer op 2,457 miljard euro. De Studiedienst van de Vlaamse Regering zegt dat als men uit die 2,457 miljard euro het deel Vlaanderen eruit haalt, de bruto-investeringen in vaste activa stijgen van 2,12 miljard

naar 3,6 miljard euro. Je moet er dus 1,5 miljard euro uitgaven bij tellen die betrekking hebben op onderzoek en ontwikkeling.

Alles samen tonen die cijfers aan dat wij goede resultaten neerzetten, ondanks een aantal negatieve elementen of elementen die eerder tegenvallen en waar we rekening mee moeten houden. U weet dat we ESR-matig een aantal uitgaven in de begroting moeten opnemen en niet als investeringen als dusdanig geboekt staan.

We hebben een belangrijke overdracht van middelen gekregen maar voor een aantal van die middelen die recurrente uitgaven veroorzaken, hebben we niet de volle 100 procent gekregen. We hebben voor woonbonus, bouwsparen, en dienstencheques slechts 60 procent van de middelen gekregen, wat natuurlijk een negatief effect had, waardoor we bij het begin van deze regeerperiode zijn moet starten met zeer serieuze, structurele besparingen. Dat is een eerste aspect.

Een tweede element dat meetelt, is dat we door de taxshift minder ontvangsten hebben uit de personenbelasting en dat ook de autonomiefactor daalt. In 2018 is dit 302 miljoen euro voor de taxshift, en de autonomiefactor staat voor ongeveer 340 miljoen euro minder ontvangsten ten aanzien van het begin.

Anderzijds verhogen wij met deze regering – en dat is een bewust beleid – onder andere door het Gemeentedecreet zeer sterk een aantal lopende uitgaven. U weet dat de groei van het Gemeentefonds een zeer sterke groeifactor heeft voor lopende uitgaven: plus 3,5, plus 3,5, plus 3,5 procent. De lonen van het onderwijspersoneel zijn ten opzichte van 2014 gestegen met 306 miljoen euro. De loonmassa welzijn, volksgezondheid en gezin is gestegen met 530 miljoen euro.

Het was van bij de start een bewuste keuze van deze regering om naast bijkomende investeringen twee grote uitgavensporen te trekken, een voor welzijn en een voor onderzoek en ontwikkeling. Ik hoef u niet te zeggen dat het grootste deel van die twee grote bijkomende uitgaven niet investeringen zijn, maar vooral gaan, bij onderzoek en ontwikkeling, naar middelen voor onderzoekers en bij welzijn vooral ook naar bijkomende uitgaven, hetzij aan mensen met een handicap, hetzij voor bijkomende medewerkers, nieuwe zorgnoden en dergelijke meer.

Als we rekening houden met de totale investeringen, maar zonder verrekening van de onverdeelde O&O-investeringen en zonder de additionele inspanningen die werden aangekondigd in de Septemberverklaring van 25 september, dan nemen de totale investeringen toe van 4,649 miljard euro in 2014 tot 5,259 miljard euro in 2019. Dat is een stijging van 13,12 procent.

Het is ook zo, en daar eindig ik mee, dat de Vlaamse investeringen sinds de start van de regeerperiode een alsmar groter deel uitmaken van de totaliteit van de investeringen in België. In 2014 stond de Vlaamse overheid voor 20 procent van de gezamenlijke overheidsinvesteringen in België, en voor 55,50 procent van de door de Nationale Bank van België (NBB) toebedeelde investeringen van de gemeenschappen en gewesten. In 2019 zullen de Vlaamse investeringen goed zijn voor 24,8 procent van de gezamenlijke overheidsinvesteringen in België. Dat is een stijging van ons aandeel met bijna 5 procent en voor 58,86 procent van de door de NBB toebedeelde investeringen van de gemeenschappen en de gewesten.

Conclusie: alles bij elkaar genomen en gelet op de situatie waarin we gestart zijn in 2014, gelet op een aantal recurrente uitgaven die stijgen ten gevolge van het decreet of van bewuste keuzes, is er desondanks een zeer behoorlijke groei van de investeringen en kunnen we terecht zeggen dat er een investeringsregering is. Ik wijs er u op dat er een paar serieuze investeringen bij komen – u hebt er al aan gerefereerd. Er is Oosterweel, maar ook de sluis van Terneuzen, een zeer belangrijke grote investering, die nog zal worden uitgevoerd of minstens aangevangen in de loop van die periode.

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

Peter Van Rompuy (CD&V): Minister-president, ik dank u voor uw verduidelijkingen. Ik vind vooral uw cijfers aan het einde interessant, waar u zegt dat er een stijging is van 13,12 procent en dat het aandeel van Vlaanderen ten aanzien van heel België toeneemt.

Maar ik denk dat het, in het hele debat over hoe het met de investeringen zit in Vlaanderen, interessant zou zijn om op termijn tot betere en transparantere cijfers te komen over wat we in het verleden hebben gepresteerd. Want nu blijft het toch een moeilijke oefening, ook al deel ik uw mening of vaststelling dat er zeker een verhoging is van het investeringsritme door deze regering. Ik denk dat daarover geen twijfel kan bestaan.

Maar waar staan we juist? Ik denk dat het interessant zou zijn, ook in het kader van het Investeringspact – ik weet niet of het morgen nog eens aan bod komt op het Overlegcomité – om eens te bekijken welke inspanning we nu juist moeten leveren om op het Europese gemiddelde te komen. Wat dat betreft, is het toch niet zo gemakkelijk om te kunnen zien waar we nu precies staan. Doen we nu te weinig om competitief te zijn? Moeten we meer doen? Zo ja, hoeveel is dat juist? Hoe kunnen we dat, op basis van de gegevens waarover we beschikken binnen en buiten de begroting, juist labelen en zeggen: dat is investering en dat niet?

De Nationale Bank maakt daarover statistieken, maar die zijn niet altijd even up-to-date. Eurostat maakt er ook. Het zou goed zijn mochten we daar in Vlaanderen wat eenvormigheid rond hebben, zodat we in die debatten over het investeringspact dat er binnenkort onvermijdelijk zal aankomen, voor ons allemaal een soort van goede meting hebben, om te zeggen: hier staan we, daar willen we naartoe en zo kunnen we het waarmaken. En op dit ogenblik – ik heb de oefening gemaakt, het is daarom dat ik de vraag stel – vind ik het niet zo gemakkelijk om te kunnen zeggen: daar staan we, in internationale vergelijking.

De voorzitter: De heer Diependaele heeft het woord.

Matthias Diependaele (N-VA): Mijnheer Van Rompuy, toen ik uw vraag las, had ik wat vragen rond de intentie ervan. Maar ik moet zeggen dat ik het toch een interessant idee vind. We hebben het hier al verschillende keren gehad over het doorrekenen van verkiezingsprogramma's en dergelijke. Ik denk dat het uiteindelijk een goed idee is dat elke partij haar cijfers laat narekenen door de minister-president. Dat is nog geen slecht idee. *(Gelach)*

Maar goed, ik weet niet of het kabinet slagkrachtig genoeg is om dat allemaal na te gaan? Ik vond het nog niet zo oninteressant om onze cijfers te laten controleren door het kabinet in plaats van het Rekenhof. De minister-president lijkt mij even neutraal te zijn. Dat moet dus wel lukken. *(Opmerkingen. Gelach)*

Ik wil erop wijzen dat uw tweede punt zeer terecht is. We hebben verschillende keren discussies gevoerd, eerst met voormalig minister Turtelboom en nadien met minister Tommelein. Het is ook naar boven gekomen in de commissie voor alternatieve financiering van overheidsinvesteringen.

We moeten uitmaken wat wel en wat niet onder investeringen valt. Het zou goed zijn om daar afspraken over te maken. We moeten dat debat terug naar deze commissie brengen, maar dan met minister Tommelein, om daar afspraken over te maken. Je hebt de ESR-regels, de Nationale Bank heeft dan weer andere criteria, het Planbureau werkt ook nog anders. Het zou goed zijn om daar een lijn in te trekken om die vergelijking heel duidelijk te kunnen maken.

De bottomline is wel dat Vlaanderen investeert. De investeringen in Vlaanderen gaan wel in stijgende lijn. Daar moeten we verder op blijven inzetten. Straks

komt dat ook nog aan bod in een volgende vraag om uitleg over het investeringspact. We zullen dat daar ook inbrengen. Het mag in elk geval worden onderlijnd dat de Vlaamse Regering doet wat ze heeft gezegd bij de start van deze regering, en dat is het investeringsritme opdrijven.

Jan Bertels (sp.a): De cijfers van de heer Van Rompuy zijn interessant. Ik ben het ermee eens dat we een eenduidige definitie zouden moeten hebben van wat we als investeringen beschouwen. Als we kijken naar de naakte cijfers zoals die werden gepresenteerd in deze vraag om uitleg, dan zie je bijvoorbeeld in 2017-2018 zowel de bruto-investeringen als de kapitaaluitgaven inzake investeringen dalen. Die cijfers hebben we niet zelf uitgevonden, het zijn cijfers die de heer Van Rompuy heeft gehaald bij de verschillende instanties. Dat werpt een ander licht op sommige uitspraken die af en toe worden gedaan – wat niet belet dat er investeringen gebeuren door de Vlaamse Regering. Daarover gaat de discussie niet.

Het geeft wel aan dat de publieke investeringen – die discussie hebben we wel al enkele keren gevoerd – te laag blijven, zelfs op basis van deze cijfers. Daar kunnen we over discussiëren, maar de cijfers zijn wat ze zijn in de tijdslijn, want ze zijn altijd op dezelfde manier berekend. In 2017 en 2018 dalen die cijfers, ze zitten lager dan in 2014. Daar moeten we toch aandacht voor hebben. Het is een caveat voor deze regering.

We zijn het er allemaal over eens dat de publieke investeringen in ons land te laag zijn, dat publieke investeringen belangrijk zijn voor het welzijn en de welvaart van de Vlamingen, en dat we daar iets aan moeten doen.

Ik sluit me dan ook aan bij de vraag om uitleg. Er wordt al maanden gesproken over een groot investeringspact, een grote investeringsagenda die al is aangekondigd met miljarden euro's, maar waarvan niemand weet waar ze vandaan zullen komen. Men is al maanden aan het discussiëren in het Overlegcomité over wat er nu precies wel en niet in zit. Minister-president, het zou interessant zijn om hier een tipje van de sluier te lichten.

Minister-president Geert Bourgeois: Wat dat laatste betreft, er is een opvolgende vraag van de heer Van Rompuy. We kunnen dat laatste punt beter behandelen bij de tweede vraag om uitleg en daar niet op vooruitlopen.

Wat het punt van de investeringen betreft dat werd aangehaald in het eerste punt van collega Van Rompuy en ook ondersteund door collega Diependaele: ik zal de Studiedienst vragen om, samen met Financiën en Begroting, die cijfers zoveel mogelijk te verfijnen. Ik hoop dat dat goed kan, want men zal bijvoorbeeld onderzoek en ontwikkeling (O&O) moeten uitsplitsen. Ik geef een voorbeeld. Er zitten investeringen in, de imec-toren is bijvoorbeeld een investering. Er gaan natuurlijk ook recurrente uitgaven naar O&O, zoals researchers en dergelijke meer. Dat zal dus moeten worden verfijnd.

Wat ook zou moeten kunnen gebeuren, is dat er een juiststelling gebeurt van de kapitaalsubsidies. De subsidies die Vlaanderen ontvangt, mogen niet bij ons worden bijgeteld omdat ze worden bijgeteld bij de overheid die ze overdraagt. Omgekeerd, wat wij overdragen, moet boekhoudkundig bij ons worden bijgeteld. We moeten de oefening doen voor de onverdeelde uitgaven van O&O: een pakket van een dikke 25 procent van de uitgaven inzake O&O van de gewesten en gemeenschappen, die onverdeeld blijven in die statistieken, en die hier dus niet in zitten. Die zouden het percentage ten opzichte van het bnp verhogen.

Collega Van Rompuy, u hebt gelijk en iedereen is het erover eens: de investeringen moeten stijgen. Ik ben het er niet mee eens dat we nu lager zitten dan in 2014. In 2018 zullen ze weer hoger zitten dan in 2014 in absolute cijfers, lager in percentage ten opzichte van het bnp. Het bnp is in die periode gestegen met ongeveer 12

procent, van 400 miljard euro naar ongeveer 450 miljard euro. Het bnp stijgt gelukkig snel omdat we uit de crisis zijn. Onze middelen stijgen helaas niet navenant mee.

Ik heb aangetoond dat een flink pak van onze middelen die groeien, natuurlijk naar recurrente uitgaven gaan, deels ten gevolge van bijvoorbeeld decretale bepalingen. Op het einde van deze regeerperiode zal op jaarbasis een half miljard euro meer gaan naar het Gemeentefonds. Welzijnsuitgaven, het grote spoor dat we hebben getrokken, zijn in hoofdzaak lopende uitgaven. We zijn een weddebegroting, er zijn weddestijgingen voor Onderwijs en Welzijn, en die nemen daar een enorm pakket in op. Toch zijn we erin geslaagd om heel veel investeringen te doen. Als je 2014 vergelijkt met 2018, dan zitten we in absolute cijfers in 2018 hoger dan in 2014, toen het 3,285 miljard euro was. Nu gaan we naar 3,325 miljard euro, om dan weer verder te stijgen.

2017, dat wisten we op voorhand, is een moeilijk jaar in de cyclus van deze regeerperiode. U kent allemaal de situatie. Maar er is dus wel degelijk een stijging. Het zou meer moeten zijn, maar met de gegeven middelen heb je natuurlijk maar een keuze. We hebben al heel veel bespaard op het overheidsapparaat, de overheid heeft ongeveer een half miljard euro bespaard. Om meer middelen vrij te maken voor investeringen, heb je maar een keuze: kiezen welke lopende uitgaven je nog gaat beperken en insnoeren ten voordele van investeringen. Dat is het pakket waar je over beschikt, tenzij je gaat pleiten voor meer belastingen, maar dat is niet de bedoeling met een overheidsbeslag op dit ogenblik van 54 procent.

Ik ben blij dat iedereen zegt: zoveel mogelijk investeringen. We hebben hier bij vorige gelegenheden al kunnen spreken over de cijfers. De Nationale Bank heeft inderdaad aangetoond dat de publieke investeringen in dit land in de laatste decennia stelselmatig zijn gedaald. Hier worden serieuze inspanningen geleverd om ze weer te laten verhogen.

Maar in 2014 zijn we nu eenmaal gestart met een handicap. Stel je voor dat je die structurele besparingen niet had moeten doen en je toch op je overheidsapparaat bespaarde, dan had je evident meer middelen vrij om te gaan investeren, wat hier dus niet gebeurd is.

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

Peter Van Rompuy (CD&V): Ik doe twee vaststellingen. Ten eerste: collega Diependaele twijfelt aan mijn intenties. Maar dat wist ik al langer. (*Gelach*)

Matthias Diependaele (N-VA): Correctie: ik denk dat u effectief een validatie van uw cijfers nodig had, om zeker te zijn dat ze juist zijn.

Peter Van Rompuy (CD&V): Ten tweede zou het een goede zaak zijn dat de studiedienst van de Vlaamse Regering effectief probeert om een soort van validatie te doen van die cijfers, als dat mogelijk zou zijn. Dat zou toch interessant zijn. Ik denk dat we in het kader van dat investeringspact allemaal aan het kijken zijn waar we staan en welk gat we nog moeten dichtrijden. Het is een beetje een soep om tot cijfers te komen waarover men het eens kan zijn. Ik dank de minister-president voor zijn antwoord.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Peter Van Rompuy aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over een interfederaal groei- en werkgelegenheidspact – 2904 (2016-2017)

Voorzitter: de heer Jan Bertels

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

Peter Van Rompuy (CD&V): Minister-president, sinds begin deze zomer is er in Wallonië een nieuwe Waalse Regering, met een nieuw regeerprogramma, waarin een aantal accenten gelegd worden die we met deze Vlaamse Regering, maar ook met de Federale Regering, wat beter herkennen dan die van het Waalse regeerakkoord daarvoor. Men wil in het bijzonder inzetten op economische groei, de creatie van werkgelegenheid en de activering van niet-actieven. In het kader daarvan vroeg ik mij af of het misschien een goed idee zou zijn om te kijken of we tussen de verschillende regeringen van dit land een soort win-winsituatie kunnen creëren rond het thema 'groei en jobcreatie' en daarin een stap verder vooruit zetten. We zouden dat kunnen doen met de Vlaamse Regering, de nieuwe Waalse Regering, maar ook met de huidige Federale Regering, die toch in het bijzonder op die punten inzetten.

In Vlaanderen hebben we heel veel vacatures, waarvan we een groot deel niet ingevuld krijgen. In Franstalig België is er toch nog altijd een grote niet-actieve arbeidsreserve, die men nu vanuit de nieuwe regering op een forse manier aan het werk wil krijgen. Men kijkt ook expliciet naar Vlaanderen. In het bijzonder West-Vlaamse ondernemers vinden dat een piste die bekeken kan worden.

Er is al sprake van een investeringspact. Misschien kunnen we, in het verlengde daarvan, een aantal elementen op het vlak van groei en werkgelegenheid toevoegen aan dat investeringspact, die ervoor kunnen zorgen dat we als Vlaanderen ook vooruit kunnen gaan en kunnen profiteren van hopelijk een nieuwe wind die in de Waalse Regering waait. Wat denkt u ervan, minister-president, om ook op het vlak van bijvoorbeeld het uitwisselen van vacatures en dergelijke meer, waar ook Vlaanderen bij te winnen heeft, een activerings- of een werkgelegenheidsluik te breien aan het overleg dat al loopt over investeringen, dat natuurlijk ook gericht is op het stimuleren van de groei?

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Ik had het vermoeden, en dat is ook bevestigd, dat collega Van Rompuy het investeringspact zou aankondigen, dat natuurlijk ook een impuls zou moeten geven aan jobcreatie. Het is belangrijk om te zeggen dat daar verder werk van wordt gemaakt. Het is de bedoeling van de premier om dat nog voor het einde van het jaar te kunnen finaliseren.

U kent de houding van de Vlaamse Regering, collega's, als het gaat om puur Vlaamse, puur Waalse, puur Belgische investeringen zonder enige impact, zonder enige noodzaak tot samenwerken of zonder dat het 'gemengde' – in de niet-juridische zin van het woord – bevoegdheden zijn. Wat ons betreft, moeten die geen deel uitmaken van zo'n pact. Wat wel belangrijk is in dat pact, is dat we met een gezamenlijke houding naar de Europese Commissie zouden trekken als het gaat over eenmalige, grote, duurzame, groeibevorderende investeringen met betrekking tot de flexibiliteit die we vragen op dat vlak. Dat is een punt dat ook al herhaaldelijk aan bod gekomen is.

Wat betreft strategische investeringen, die ofwel grensoverschrijdend zijn – denk aan mobiliteit, waar het evident is dat je grensoverschrijdende investeringen hebt – of die deel uitmaken van de bevoegdheden die bij beide of bij alle entiteiten zitten, bijvoorbeeld energie, daar zouden we komen tot een pact om de zaken op elkaar af te stemmen. Er zijn veel mogelijkheden en veel toepassingen daarvan: het Gewestelijk Expresnet (GEN), fietspaden, bus- en tramlijnen, spoorinvesteringen, waar Vlaanderen zijn spoorprioriteiten heeft, mogelijkheden tot samenwerking voor financiering en dergelijke meer. Al die zaken komen daar uiteraard het best aan bod en kunnen ook een impuls geven aan jobcreatie, wat het eigenlijke voorwerp is van deze vraag.

De vraag is of er op het vlak van de 'klassieke' job- en werkgelegenheidscreërende maatregelen nog meer samenwerking moet zijn dan nu het geval is. Op het eerste gezicht denk ik het niet. Ik denk dat voor de drie regeringen – ik vereenvoudig nu

een beetje: de Federale, de Vlaamse en de Waalse Regering – jobcreatie, competitiviteit en groeibevordering topprioriteiten zijn. Als je het nieuwe regeerakkoord in Wallonië leest, kom je ook tot die conclusie. Dat is ook daar de inzet.

Het is duidelijk dat dit de inzet is van de Federale Regering. Er is de taxshift en nog andere maatregelen. Straks komt nog de verlaging van de vennootschapsbelasting. Daar wordt dus ingezet op competitiviteit en jobcreatie. Er is ook al een heel pak jobs gecreëerd: in 2015 in totaal 42.100 personen, in 2016 59.200 personen. In die twee jaar waren 68.200 daarvan bijkomende jobs in het Vlaamse Gewest. De totale jobcreatie voor 2017-2018 bedraagt volgens het Federaal Planbureau 104.600, of afgerond 105.000, waarvan bijna 67.000 in Vlaanderen, een percentage van ongeveer 64 procent. In de eerste twee jaren was dat een percentage van meer dan 67 procent.

Voor het overige zijn er natuurlijk enorme verschillen tussen de economie, de jobmarkt, de scholingsgraad en de productiviteit in de twee gewesten. Tussen 1960 en 2016 heeft Vlaanderen haast voortdurend een sterkere economische groei dan Wallonië gekend. In die periode is het bbp per inwoner in Vlaanderen met gemiddeld 2,6 procent per jaar en in Wallonië met 1,8 procent per jaar gestegen.

Wij hebben een zeer open economie. We stimuleren de export enorm en zetten enorm in op het aantrekken van buitenlandse investeringen. De cijfers zijn gekend. Ik heb ze nog naar voren gebracht tijdens het debat over de Septemberverklaring. De Belgische export bestaat voor 84 procent uit Vlaamse export. Daar hangen in Vlaanderen meer dan 850.000 jobs van af. Het is evident dat in Wallonië, met een aandeel van 14,1 procent en in Brussel, met een aandeel van 2,1 procent, een andere klemtoon ligt. Met het oog op de welvaarts- en jobcreatie zetten wij volop in op de open economie.

Er zijn belangrijke verschillen in opleidingsniveau en in de afstemming van het onderwijs op de behoeften van de arbeidsmarkt. In 2016 heeft meer dan 10 procent van de jonge mensen in Wallonië hoogstens een diploma van het lager secundair onderwijs gehaald. In Vlaanderen was dat 6,8 procent. Als we naar de bovenkant van het onderwijspectrum kijken, zien we dat in 2016 slechts 39,6 procent van de 30- tot 34-jarigen in Wallonië over een diploma van het hoger onderwijs beschikte. In Vlaanderen was dat 47,3 procent.

Er zijn, afhankelijk van de grootte, ook productiviteitsverschillen tussen Vlaanderen en Wallonië. In Wallonië is er een gemiddeld langere werkloosheidsduur. Hiermee gaat een groter armoederisico gepaard.

Er is een groot verschil in de werkloosheidscijfers. In 2016 bedroeg de werkloosheidsgraad in Vlaanderen gemiddeld minder dan 5 procent. In Wallonië was dat 10,6 procent. Van 20- tot 64-jarigen is in Vlaanderen 72 procent aan het werk en in Wallonië slechts 62,6 procent aan het werk.

De bestaande instrumenten mogen nog toenemen. Het is een goede zaak dat elk gewest een beleid voert dat op de noden en de uitdagingen van dat gewest is gericht. We proberen dat te doen met de geëigende middelen die tot onze beschikking staan. Ik zal niet alle maatregelen van de federale overheid overlopen. Ik heb er al twee vermeld. Supplementair heeft de Vlaamse overheid het doelgroepenbeleid hervormd, de werkzoekenden geactiveerd met wijk-werken, tijdelijke werkervaring en werkervaringsstages, werkzoekenden en vacatures competentiegericht gematcht, op competenties ingezet en uiteraard investeringen mogelijk gemaakt door budgettair orde op zaken te zetten.

De nieuwe Waalse Regering heeft verklaard dat jobcreatie en de ondersteuning van ondernemers absolute prioriteiten zijn. Ik heb al publiek verklaard dat ik hoop dat de Waalse Regering, in het belang van de welvaart van de eigen bevolking, ook op de buitenlandse handel zal inzetten.

Ik verwijs naar de saga met de Comprehensive Economic Trade Agreement (CETA). Wat het aantrekken van investeringen betreft, heeft dit volgens mij geen deugd gedaan. Ik wijs erop dat we in Vlaanderen jaarlijks meer dan 4000 jobs creëren door buitenlandse investeringen aan te trekken. Het signaal dat die investeringen niet welkom zijn, ligt naar mijn aanvoelen een beetje moeilijk. Er komen nog grote handelsverdragen op ons af. Ik hoop dat er aan Waalse zijde een nieuwe wind waait.

Ik denk niet dat een pact nodig is. Er is al heel wat samenwerking. De afgelopen beleidsperiode is verder ingezet op de integratie van de bemiddeling met betrekking tot de reguliere vacaturebemiddeling door VDAB. Door de koppeling werkzoekenden en vacatures als standaard voor de hele Belgische arbeidsmarkt te nemen, wordt hierbij gestreefd naar een gemeenschappelijke competentietaal.

Er is een automatische uitwisseling van vacatures tussen de regio's. In 2016, bijvoorbeeld, heeft het Service Public Wallon de l'Emploi et de la Formation Professionnelle (Forem) 11.183 vacatures bezorgd en van VDAB bijna 110.000 vacatures ontvangen. Actiris heeft 6072 vacatures bezorgd en van VDAB 85.538 vacatures ontvangen. Dit is niet enkel een gevolg hiervan, maar in 2016 zijn 16.669 vacatures in Vlaanderen door Waalse werkzoekenden ingevuld.

Verder werken de bemiddelaars van VDAB en de Forem samen vanuit hun verschillende werklocaties langs de taalgrens. Het gaat om actieve bemiddeling, jobdating, jobhunting en dergelijke. Jaarlijks organiseren ze jobbeurzen waarop Vlaamse werkgevers en Waalse werkzoekenden met elkaar in contact komen. Dat is onder meer gebeurd in Wevelgem, Veurne en Tongeren.

De Brusselse werkzoekenden met een Nederlandstalig beroepsperspectief worden door Actiris actief doorverwezen naar VDAB Brussel voor een opleiding of voor bemiddeling naar werk in Brussel of in de Rand. Sinds maart 2016 informeert Actiris alle nieuw ingeschreven werkzoekenden over het opleidings- en bemiddelingsaanbod van VDAB en de andere Nederlandstalige partners. Sinds de start van die overeenkomst zijn in totaal 615 werkzoekenden op die manier doorverwezen.

Minister Muyters wil dit zittingsjaar blijven inzetten op de samenwerking met Wallonië en met de Forem. Hij wil komen tot een betere invulling van de knelpuntvacatures. Dat zal meer bepaald gericht zijn op de grensstreek in West-Vlaanderen.

Eigenlijk gebeurt dit op alle mogelijke terreinen. Waar er nieuwe opportuniteiten zijn, worden ze gegrepen. Er is al een samenwerking. Het lijkt me niet nodig hiervoor een pact af te sluiten. Het is belangrijk dat elke bemiddelingsrol zo maximaal mogelijk wordt ingezet. Waar het mogelijk is, moet worden samengewerkt.

Ik denk echter dat zowel met Brussel als met Wallonië die samenwerking heel behoorlijk verloopt.

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

Peter Van Rompuy (CD&V): Gewoon om het concreet te maken – en u kent de problematiek natuurlijk –: het meest nijpende arbeidstekort is er bij West-Vlaamse ondernemers, die op dit ogenblik eigenlijk wel toegang hebben tot de Franse arbeidsmarkt, ook om fiscale en sociaalrechtelijke redenen, maar veel te weinig tot de Waalse arbeidsmarkt. Nochtans zijn daar veel inactieven. Vlaanderen doet al inspanningen op het vlak van vacature-uitwisseling en dergelijke meer. U hebt die terecht opgesomd. Ik denk echter dat er een kans is voor Vlaanderen om iets te doen aan ons economisch probleem met betrekking tot het invullen van openstaande vacatures, dat een rem vormt op onze verdere economische ontwikkeling, met een nieuwe politieke partner aan Waalse kant, die daar veel meer voor openstaat dan in het verleden, denk ik. Men kan dat een versterking noemen, zoals u dat noemt. Blijkbaar heeft de minister van Werk voor volgend jaar iets

gepland. Men kan het een pact noemen. Wat de naam ook weze, wat de kleur van de kat ook is, als ze maar muizen vangt. Ik denk dus dat er op dat vlak wel opportuniteiten zijn die in ons welbegrepen eigenbelang zijn, die onze arbeidsmarkt en onze groei beter doen functioneren. Ik vind dus dat we die kansen actief moeten grijpen om dat mogelijk te maken.

De voorzitter: De heer Diependaele heeft het woord.

Matthias Diependaele (N-VA): Ik sluit me helemaal aan bij het antwoord van de minister-president. Mijnheer Van Rompuy, niemand is er natuurlijk tegen dat er samenwerking is, absoluut niet, en we doen dat ook. Het mooie voorbeeld dat is gegeven van VDAB, Actiris en Forem, is iets dat al jaren loopt en dat minister Muyters een tweetal jaar geleden in een stroomversnelling heeft gebracht. Je moet echter natuurlijk opletten: als je gaat samenwerken en een sluitend pact maakt, een afsprakenkader maakt, dan moet iedereen zich daaraan houden. Ik pleit daartegen als men dat gaat doen zonder rekening te houden met de verschillende structuren, de economische structuur en de achterliggende arbeidsmarkt. Dan ga je er eigenlijk voor zorgen dat je meer kwaad dan goed doet. Je kunt samenwerken en overleg plegen op diverse beleidsdomeinen, maar alleen daar waar je er allebei iets bij wint. De verschillen in economische structuur en qua arbeidsmarkt tussen Vlaanderen en Wallonië zijn dermate groot – daar bestaat cijfermateriaal ten overvloede over – dat het geen goed idee is om op al die punten samenwerkingsakkoorden of een pact te sluiten. Het mooiste voorbeeld is dat van de cao's. We weten dat de federaal afgesloten cao's eigenlijk nog altijd te zwaar zijn voor Wallonië. Zij kunnen daar op heel wat punten niet in mee. Dat legt eigenlijk een druk op die Waalse economie. Die heeft dringend nood aan relance en herstel, maar door het feit dat dat federaal wordt afgesproken, zet dat eigenlijk een rem op die economie, en dat is natuurlijk net het tegenovergestelde van wat we willen. Daar heb je een punt waarop wordt samengewerkt omdat het moet, omdat het nog altijd de regeling is, maar dat helpt Wallonië eigenlijk niet vooruit, integendeel, het remt zelfs nog af.

In die zin lijkt het me dus belangrijk, zoals de minister-president ook overduidelijk aangeeft, dat de beide landsdelen hun verantwoordelijkheid opnemen. Zoals u zegt, zijn er misschien nog punten waarop we kansen missen. Ik betwijfel het, maar mochten die er zijn, dan kan er worden samengewerkt. Voor de rest is het echter belangrijk dat de beide landsdelen hun verantwoordelijkheid opnemen en daadwerkelijk zorgen voor die relance in Wallonië en voor het verder ondersteunen van het investeringsklimaat in Vlaanderen.

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Het is natuurlijk een intrigerende vraag. U zult ook het opiniestuk hebben gelezen van Ive Marx vandaag in De Standaard, over de vraag of we qua werkloosheid de beperking in de tijd moeten invoeren. Je krijgt een heel interessant antwoord daarop van Dirk Van Damme, de voormalige kabinetschef van Frank Vandenbroucke. Akkoord, zegt hij, we hebben alle ingrediënten om de werkloosheid onder de 5 procent te brengen, als we de arbeidsmarkt flexibeler en competentiegedreven maken. Ik denk dat dat het sleutelwoord is: meer competenties. VDAB doet dat ook. Daar kijkt men minder naar het diploma, maar echt naar de competenties. Men zegt aan mensen dat een job voor hen geschikt is op het moment dat ze die competenties hebben, of kunnen verwerven. We moeten immers ook af van de idee 'ik heb daarvoor geleerd, dat is mijn diploma, en dat is iets nieuws, dus ik kan het niet'. We moeten eigenlijk tot de omgekeerde mentaliteit komen, namelijk 'ik heb het nog nooit gedaan, dus ik zou het kunnen'. Ik denk dat dit de attitude zou moeten zijn in de 21e eeuw: strengere condities stellen aan uitkeringen en sociale partners veel meer in opleiding doen investeren. Dat laatste is ook nodig, want Vlaanderen heeft het laagste cijfer inzake levenslang leren van alle OESO-landen. Dan kan je bijvoorbeeld de

vraag stellen, als je het hebt over arbeidsmobiliteit, hoe het komt dat duizenden en duizenden mensen uit Frankrijk wel bij ons komen werken, en niet uit Henegouwen. Dat heeft natuurlijk te maken met de beperking in de tijd van de werkloosheidsuitkering. Ondanks het fiscale voordeel dat ze kwijt zijn, komen de Fransen toch massaal werken in Zuid-West-Vlaanderen. Tot groot ongenoegen bij onze West-Vlaamse ondernemers, want zij zitten inderdaad met een frictiewerkloosheid: er zijn onvoldoende mensen die ingaan op vacatures. Men slaagt er niet in om de mensen die op 10, 15 kilometer van de bedrijven wonen, in Henegouwen, aan het werk te krijgen. Dat zijn dus zaken die daar ook heel belangrijk in zijn.

Ik ben het echter ten gronde met u eens, maar ik denk dat dit ook gebeurt. Collega Muyters maakt daar zeer intens werk van, opdat alle mogelijke manieren van samenwerking worden uitgeput, en ik zie dat er ook geregeld nieuwe maatregelen worden genomen op dat vlak.

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

Peter Van Rompuy (CD&V): Dat is net mijn punt. Ik denk dat er nu in die nieuwe Waalse Regering de echte ambitie is om op de korte termijn – ze heeft maar een korte termijn – een echt activeringsbeleid te voeren. Wat de problematiek die u aankaart betreft, komt er dus een nieuwe wind, en Vlaanderen moet daar maximaal op inspelen. Men kan dat een versterking of een pact noemen, het is me allemaal gelijk, als we maar van die opportuniteit profiteren. Dat is in ons eigen belang. Dat Wallonië daar ook baat bij heeft, omdat het dan minder werklozen heeft, tant mieux, maar vertrekkend van onze eigen noden zou het zinvol zijn om de samenwerking te versterken.

Men kan dat doen in het kader van het Overlegcomité en het investeringspact, of men kan het doen als Vlaamse Regering rechtstreeks, of in dialoog van gewest tot gewest. Het is me om het even, maar er is een opportuniteit die we moeten grijpen in ons eigen belang voor een van de meest gevoelige of moeilijke economische punten op dit ogenblik en waarschijnlijk ook nog de komende twee jaar, namelijk de mismatch op de arbeidsmarkt en het invullen van openstaande vacatures.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Stefaan Sintobin aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de transferstudie 'Interregionale financiële stromen in België van 2000 tot 2020' en het beleid van de Vlaamse Regering ter zake – 221 (2017-2018)

Voorzitter: de heer Jan Bertels

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Voorzitter, minister-president, collega's, men zou kunnen stellen dat een aantal elementen van de vorige vraag nauw aansluiten bij dit dossier en bij mijn vraag.

Minister-president, ik heb u in de afgelopen twee jaar reeds heel wat, vooral schriftelijke, vragen gesteld over de transfers. Ik denk dat dit mijn eerste vraag is sinds de oplevering van de studie over 'Interregionale financiële stromen in België van 2000 tot 2020', die op 7 juli werd opgeleverd en die u ook ter sprake hebt gebracht in uw 11 juli-boodschap.

Deze studie werd uitgevoerd door experts in de publieke financiën van de KU Leuven, in opdracht van de Vlaamse Regering. De resultaten bevestigen de resultaten

van eerdere studies die op allerlei niveaus werden uitgevoerd. Tussen 2000 en 2020 zouden de financiële stromen schommelen tussen 6,1 en 7,1 miljard euro. Dit komt neer op 2590 euro netto per gezin per jaar. Gisteren stond in een of ander medium dat zonder transfers het Waals overheidstekort 8 miljard euro zou bedragen.

Zoals gezegd, werd de transferstudie in juli opgeleverd. Tot op heden bleef het, bij mijn weten althans, stil bij de Vlaamse Regering over de gevolgen die ze zou geven aan de resultaten van de studie. Op 7 september liet Belga weten dat de transferstudie nog niet besproken was binnen de Vlaamse Regering. Ik hoef in deze commissie waarschijnlijk niet te stellen dat de transfers vooral gebeuren via de sociale zekerheid, federale belastingen en dotaties tussen de overheden.

Minister, hoe komt het dat we nog niets gehoord hebben over een vervolg op deze studie? Welk gevolg wil de Vlaamse Regering geven aan deze studie? Is deze studie effectief nog niet besproken binnen de schoot van de Vlaamse Regering?

U hebt indertijd gesteld dat u, wanneer nieuwe data beschikbaar zouden zijn, de studie verder zou opvolgen. Op welke wijze wordt deze opvolging georganiseerd?

De studie maakt duidelijk dat de geldstromen naar Wallonië fluctueren. Kan en wil de Vlaamse Regering bepaalde initiatieven nemen om deze transfers te verminderen? Zo ja, welke?

Overweegt de regering op basis van de studie na te gaan op welke manier meer autonomie en responsabilisering kan leiden tot een vermindering van de transfers en in dit verband met concrete voorstellen naar buiten te komen?

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Collega Sintobin, u geeft natuurlijk zelf het antwoord op uw eerste vraag. U zegt dat u mij hierover nog niet hebt gehoord, terwijl u verwijst naar wat ik erover heb gezegd bij de bekendmaking van de studie en ook op latere momenten. De pers heeft er ook uitvoerig over bericht.

Ik weet niet of het al is meegegeven, maar in elk geval kan ik bevestigen dat het departement Kanselarij en Bestuur, de voormalige Studiedienst van de Vlaamse Regering, jaarlijks een update zal uitvoeren van de berekening van die transfers. Dat zal gebeuren aan de hand van een rekenmodel waarbij data, die nodig zijn voor de regionale verdeling, voor input zullen zorgen en ook data over federale posten die moeten worden verdeeld.

Zoals u zelf zegt, behoort het transfermechanisme – dat is ook het voorwerp van deze studie – tot het federale beleidsniveau. Dat is een niveau waarop de Vlaamse Regering geen bevoegdheid heeft.

De studie brengt in het algemeen geen nieuwe inzichten, tenzij misschien één aspect dat erop wijst dat de transfers verminderen ten gevolge van het federale beleid met betrekking tot de hervorming van het werkloosheidsstelsel, wat ertoe leidt dat er op dat vlak een vermindering is van de transfers.

De methode van die transferstudie bevat een aantal vernieuwingen, maar de resultaten verschillen niet fundamenteel van eerdere, andere studies. Het is goed dat we die studie hebben. Die studie is ook publiek. Iedereen kan er kennis van nemen. De resultaten zijn gepubliceerd. Er zal een update gebeuren. Iedereen die er op het gepaste moment gebruik wil van maken, zal er ook gebruik van kunnen maken. Het is zeer goed en zeer degelijk bronnenmateriaal en studiemateriaal.

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Minister-president, u bent heel wat korter dan toen de studie in de media is gekomen. Het is natuurlijk zo dat de vraag er gekomen is, omdat de studie na herhaaldelijke schriftelijke vragen van mijzelf en van mijn fractie eindelijk door u is aangevraagd. Ik dacht dat het de bedoeling was om aan deze studie een aantal gevolgen te geven. U kunt wel zeggen dat u niet bevoegd bent, maar u hebt toch aangekondigd dat u aan deze studie en deze cijfers een gevolg zou geven.

U zegt dat de cijfers dalen, maar het kan evengoed zijn dat bijvoorbeeld door de vergrijzing in de komende jaren, de cijfers opnieuw stijgen. De studie heeft inderdaad bevestigd wat er in het verleden is gebeurd. Er zijn wel tal van studies die de cijfers bevestigen. Ik denk dat niemand nog deze cijfers betwist. Ik denk ook, minister-president, dat niemand betwist dat Wallonië zelf ook niet structureel beter wordt van deze transfers.

In uw antwoord op de vorige vraag hebt u een aantal verschillen over economische modellen, over onderwijs, over werkzaamheidsgraad zelf naar voren gebracht. Ik denk dat het niet onze taak of de taak van Vlaanderen of van de federale overheid is om die verschillen in stand te houden. Wij hebben als Vlaamse Regering geld te kort om wachtlijsten in de rusthuizen af te bouwen, om de lange lijst van gehandicapten op te vangen, om te voorzien in de dringende noden van scholenbouw, kinderopvang en sociale woningen, om het hoofd te bieden aan de toenemende armoede.

Ik vind het daarom bijzonder jammer dat u er zich vanaf maakt door te zeggen dat het eigenlijk onze bevoegdheid niet is en dat u als Vlaamse Regering aan de studie geen enkele conclusie verbindt. Ik zou voorstellen dat u ook met uw partners in de Federale Regering misschien eens overlegt over deze studie. Hebt u deze studie trouwens voorgelegd aan uw partners in de Federale Regering? Ik vraag u nogmaals klaar en duidelijk: wat wordt er gedaan met de resultaten van deze studie?

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Ik heb geen bijkomend antwoord.

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Het is een antwoord om triest van te worden, minister-president. Ik heb uw 11 juli-boodschap bij me waarin u inderdaad uitpakt met de resultaten van de studie. Amper drie maanden later verbindt u daar geen enkel gevolg aan en zegt u dat u niet bevoegd bent. U gaat de studie gewoon in uw schuif steken en tot stof laten vergaan. Ik vind het een bijzonder, bijzonder triestig antwoord en zeker van u als Vlaams-nationalistisch politicus.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Lieve Maes aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over Audit Vlaanderen en nieuwe digitale technieken – 279 (2017-2018)

Voorzitter: de heer Jan Bertels

De voorzitter: Mevrouw Maes heeft het woord.

Lieve Maes (N-VA): Voorzitter, minister-president, collega's, heel wat recente internationale publicaties geven aan dat de auditfunctie een belangrijke evolutie ondergaat door de toegenomen mogelijkheden van dataverwerking en data-analyse.

Drie punten komen vooral naar voren: een toenemende datacomplexiteit van de door te lichten organisaties, de mogelijkheid om via data-analyse tot een beter

begrip te komen van de flows in de organisatie en zo tot een onafhankelijker oordeel te komen, de mogelijkheid om met volledige populaties van gegevens te werken in plaats van met steekproeven en zo beter te kunnen zoeken naar uitzonderingen.

We staan echter nog maar aan het begin van deze transitie. Het volstaat bijvoorbeeld niet om zomaar ICT-afdelingen toe te voegen aan audit-instellingen. De auditers zelf en hun teams moeten kennis over data-analyse en technieken meenemen in hun auditwerking. De grotere hoeveelheid bijkomende data vertonen een minder geordend karakter dan de financiële data an sich en moeten dus anders worden verwerkt.

Ook met betrekking tot de auditing in de publieke sector zijn er signalen van een versnelde bewustwording rond data-analysetechnieken en de noodzaak om deze te integreren in de auditwerking.

Audit Vlaanderen verwijst in haar jaarverslag 2016 op pagina 37 zelf naar vijf detectie-audits waarbij datamining op Orafin werd toegepast. Er is dus zeker al een aanzet tot het gebruik van datatechnieken aanwezig.

Dit moet ook worden gezien in het licht van de bestuurlijke langetermijndoelstellingen die deze regering zelf vooruitschuift. Doelstelling 10 in het groenboek Bestuur refereert aan een big-datastrategie en het inzetten op data-analyse. De Visienota 2050 ziet in het deel 'overheid en instellingen in transformatie' een beweging waarbij na de private sector ook de publieke sector een versnelde impact ondergaat van onder andere datatechnologie.

Minister, hoe ziet u de verdere integratie van digitale technieken in de werking van Audit Vlaanderen? Welke categorieën van audits komen hiervoor prioritair in aanmerking?

Hebben deze evoluties een impact op de samenwerkingsvormen met andere auditoren in het kader van de single-auditaanpak?

Zijn er documenten, samenwerkingen, contacten met vergelijkbare instellingen in andere Europese landen die Audit Vlaanderen toelaten een beperkte vorm van benchmarking uit te voeren met betrekking tot hun gebruik van recente datatechnologie?

Wat is de verwachte impact van deze evoluties op het humanresourcesbeleid op het gebied van opleidingen en aanwervingen?

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Collega's, reeds in 2009 startte het toenmalige agentschap Interne Audit van de Vlaamse Administratie (IAVA) met zogenaamde 'detectie-audits', waarbij digitale gegevens op een gerichte wijze gebruikt werden om de efficiëntie van de audits te verhogen. Bij detectie-audits analyseert Audit Vlaanderen op basis van een aantal risicofactoren grote hoeveelheden gegevens aan de hand van dataminingstechnieken. Het doel is om ongebruikelijke, afwijkende of merkwaardige patronen aan de oppervlakte te brengen. Vervolgens wordt nagegaan of deze patronen verklaarbaar, dan wel symptomatisch zijn, voor mogelijke fouten en/of onregelmatigheden binnen het onderzochte proces. Een detectie-audit kan zo leiden tot een procesaudit of tot een forensische audit.

Over de jaren heen hebben eerst IAVA en sinds 2014 Audit Vlaanderen digitale gegevens en daaraan aangepaste analysetechnieken gehanteerd, zowel in het kader van detectie-audits, als ter ondersteuning van procesaudits. Naast de traditionele data-analyse maakte het agentschap hierbij ook reeds gebruik van technieken zoals 'proces mapping' en visuele analyse. Voor het gebruik van digitale technieken bij audits is de beschikbaarheid van goede digitale gegevens echter een kritieke voorwaarde.

Zoals u zelf aanhaalt, is het de ambitie van de Vlaamse overheid om meer structureel in te zetten op dataverzameling en data-analysecapaciteit. Het voorstel uit het groenboek waar u naar verwijst, heeft inmiddels zijn vervolg gekregen in het witboek Open en wendbare overheid dat de Vlaamse Regering goedgekeurd heeft op 7 juli 2017. Dat is natuurlijk een doelstelling die niet van de ene dag op de andere gerealiseerd zal zijn. Naarmate binnen de Vlaamse overheid meer en kwalitatief op punt staande 'big data' beschikbaar zullen zijn, zal ook bij de uitvoering van audits meer gebruik kunnen worden gemaakt van dit soort digitale technieken.

Audit Vlaanderen zet thans voor het inzetten van digitale technieken vooral in op het specialiseren van enkele van zijn interne auditoren. Daarnaast bereidt Audit Vlaanderen momenteel ook een marktverkenning voor, om nog beter zicht te krijgen op de technische mogelijkheden en de beschikbare ondersteuning op dat vlak.

Die marktverkenning heeft tot doel om de komende jaren specifieke software-tools aan te schaffen. Op termijn zal Audit Vlaanderen investeren in de opleiding van alle auditoren, maar voorlopig blijkt de ondersteuning door een pool van gespecialiseerde auditoren de meest efficiënte oplossing. Detectie-audits, proces- en thema-audits en forensische audits zijn de categorieën audits die prioritair in aanmerking komen voor de inzet van digitale technieken.

Tot op heden hebben de digitale technieken nog geen impact gehad op de samenwerking met andere actoren in het kader van single audit, zoals bijvoorbeeld het Rekenhof. Wel heeft Audit Vlaanderen voor de ondersteuning van enkele auditopdrachten al enkele externe gespecialiseerde auditoren ingehuurd voor de toepassing van zeer specifieke digitale technieken.

Audit Vlaanderen heeft momenteel geen kennis van mogelijkheden voor een objectieve benchmarking met buitenlandse organisaties op basis van publiek beschikbare gegevens. De grote externe auditkantoren, zoals KPMG, Ernst & Young, Deloitte en PwC promoten momenteel wel dergelijke technieken als instrumenten waarvan het belang ook bij auditwerkzaamheden zal toenemen.

Rekening houdend met de fase van marktverkenning, waar Audit Vlaanderen zich thans in bevindt, overweegt Audit Vlaanderen momenteel geen werving van specifieke IT-auditoren, maar voorziet het in eerste instantie in de opleiding van enkele interne auditoren. Waar nodig wordt wel, zoals ik al vermeldde, gespecialiseerde kennis ingehuurd. Recent werd binnen de organisatiestructuur van Audit Vlaanderen ook een pool ICT afgebakend om die gespecialiseerde kennis beter te kunnen bundelen, verder te ontwikkelen en ook intern ter beschikking te stellen van iedereen. Audit Vlaanderen zal volgend jaar zeker extra investeren in een aantal nog nader te bepalen gespecialiseerde opleidingen.

De voorzitter: Mevrouw Maes heeft het woord.

Lieve Maes (N-VA): Minister-president, ik dank u voor uw uitgebreid antwoord. Ik heb onthouden dat er op dit ogenblik vooral wordt ingezet op specialisering van eigen mensen. Dat lijkt mij inderdaad een zeer goede eerste stap. Waar nodig, wordt er extern ingehuurd.

Ik heb daar voorlopig geen bijkomende vragen bij. Ik zal het verder in het oog houden, maar het ziet ernaar uit dat u dat onder controle hebt. Ik dank u.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Koen Van den Heuvel aan Bart Tommelein, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de vermindering van de onroerende voorheffing wegens kinderlast bij co-ouderschap – 287 (2017-2018)

Voorzitter: de heer Jan Bertels

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

Koen Van den Heuvel (CD&V): Voorzitter, we hebben dezelfde vraag een tijdje geleden al gesteld aan minister Tommelein, toen hij nog maar pas minister was en hij de intentie uitsprak om dat grondig te onderzoeken. Ik vermoed dus dat hij nu een exemplarisch schitterend antwoord zal geven, na een jaar de tijd te hebben gehad om een goed antwoord te formuleren.

Ik schets kort de situatie. Het staat ook uitgebreid in de voorbereiding. Het gaat over het verdelen van de vermindering van de onroerende voorheffing wegens kinderlast bij co-ouderschap, niet alleen bij de ouder waar de fiscale woonplaats of het domicilieadres van het kind is, maar evenredig bij de beide ouders.

Ik wil graag verwijzen naar een uitspraak die het Grondwettelijk Hof enkele jaren geleden deed over Wallonië en Brussel. Wallonië heeft daar dan, via een decreet van september 2013, een mouw aan gepast. Er is recent, begin dit jaar, ook een uitspraak geweest van de rechtbank van eerste aanleg in Brussel. Er wordt nu ook aan gewerkt om dit aan te passen.

Om soms langdurige en kostelijke procedures voor hoven en rechtbanken te vermijden, kunnen we er misschien heel eenvoudig ook hier in Vlaanderen voor zorgen dat de belastingplichtige uiteindelijk recht wordt gedaan. De omvang van het nagestreefde voordeel is daarentegen laag en draait soms om slechts een paar honderden euro's. Dat is dus eerder een nuancering, maar ik denk toch dat het een zekere rechtvaardigheid is om dit recht te zetten en de mensen die daarvan willen genieten niet op nodeloze kosten te jagen.

We hebben die uitspraken gehad voor de Waalse en Brusselse regeling. Als we dat gewoon doortrekken naar het Vlaamse Gewest, kunnen we ervan uitgaan dat ook onze regelgeving momenteel in datzelfde bedje ziek is en dat we deze fiscale discriminaties toch het best wegwerken.

In het voorjaar van 2016 heb ik een vraag gesteld. U hebt toen gezegd dat u dat goed moest onderzoeken, moest toetsen of dat technisch haalbaar is en dat we dat zouden aanpakken in een bredere ambitie van rationalisering van de fiscaliteit, waarbinnen deze discriminatie mogelijk een oplossing zou krijgen. U hebt toen ook gezegd, minister, dat die resultaten wellicht in 2017 zouden worden voorgesteld.

We zijn nu bijna eind oktober. De begrotingsbesprekingen komen eraan. Het is dus tijd om een stand van zaken te vragen.

Minister, Vlaanderen is intussen het enige gewest dat er nog niet in slaagde om een aanpassing aan de reglementering van onroerende voorheffing door te voeren om deze discriminatie ten nadele van een van beide co-ouders weg te werken. Gelet op het feit dat Wallonië en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest met een proportionele verdeling van het voordeel over beide co-ouders hier wel reeds in slaagden, wat zijn de redenen waarom het Vlaamse Gewest dit nog niet heeft kunnen aanpassen?

Hoe ver staat u bij het aanpakken van deze discriminatie? Zoals u begin 2016 aankondigde: wat zijn de resultaten van dit proces van rationalisering van de fiscaliteit, met een knipoog naar een grotere rechtvaardigheid?

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Mijnheer Van den Heuvel, ik dank u voor uw vraag.

U weet dat ik een ervaringsdeskundige ben in deze materie. De discussie over de vermindering van deze onroerende voorheffing wegens kinderlast bij co-ouderschap is helemaal niet nieuw. U herinnert zich vast nog het debat in de plenaire vergadering afgelopen zomer, naar aanleiding van een actuele vraag die toen werd gesteld door mevrouw Gennez van de sp.a. U hebt toen ook een aantal betogen gehouden. Ik veronderstel inderdaad dat de aanpassingen in de Brusselse wetgeving aanleiding geven om toch nog eens de vraag te stellen, maar ik zal de argumenten met plezier nog eens herhalen.

Het klopt inderdaad dat de vermindering voor onroerende voorheffing in Vlaanderen nog niet verrekend wordt tussen de co-ouders van kinderen die een deel van de tijd bij de ene ouder en de overige tijd bij de andere ouder wonen. Deze vermindering is volgens de huidige regelgeving gekoppeld aan het domicilie. En aangezien er in de wetgeving geen co-domicilie mogelijk is, is het volgens de huidige regelgeving dan ook niet mogelijk om de vermindering te verrekenen tussen beide co-ouders.

Maar ik ben niet doof voor de vraag van de co-ouders om fiscale voordelen te kunnen delen. In een ideale wereld zouden alle fiscale voordelen perfect moeten zijn afgestemd op de sociologische realiteit. Maar zoals Elsschot in het in deze context toepasselijk gedicht Het huwelijk stelde, "staan tussen droom en daad wetten in de weg, maar ook praktische bezwaren, en ook weemoedigheid", collega, "die niemand kan verklaren, en die des avonds komt, wanneer men slapen gaat." Aan dat laatste kan ik als minister niet veel verhelpen, dat geef ik toe. Maar weet wel, mijnheer Van den Heuvel, dat er een pak juridische en praktische obstakels in de weg staan en dat die mij wel degelijk bezighouden.

Volgens uw berekeningen ben ik geen kersverse minister meer. Ondertussen benaderen we al anderhalf jaar in plaats van één jaar. It's a long time ago, mijnheer Van den Heuvel, maar ik huiver ervoor een oplossing naar voren te schuiven die de huidige ongelijke behandeling tussen sommige co-ouders oplost. Want ik moet nu eenmaal toegeven dat nogal wat ouders uit de echt scheiden in onderling toestemming en daar ook een document van maken, waarbij ze die zaken voor een stuk al afwegen. Dat was bij mij alleszins het geval.

Maar als je dergelijke zaken invoert, creëer je weer andere ongelijkheden, die bovendien nog eens een groot beslag dreigen te leggen op gemeenschapsmiddelen.

Laat mij eerst even toelichten waarom ik vooral juridisch niet over één nacht ijs wil gaan. Ik denk dat de problematiek daarvoor te complex is. De mogelijkheden en situaties met betrekking tot het ouderlijk gezag zijn uiterst divers en variabel. Niet elke regeling tussen twee partners is gelijk, maar ook niet elke verdeelsleutel is fiftyfifty. De verblijfsregelingen voor de kinderen zijn niet altijd hetzelfde, ook al zijn dat kinderen uit eenzelfde gezin. En dan zijn de regelingen nogal veranderlijk naargelang de wijziging in persoonlijke situaties: ouders die van job veranderen, ouders die in een andere situatie terechtkomen, ouders die een nieuwe relatie aangaan. Ik merk op het terrein dat kinderen dan soms andere vragen stellen en andere keuzes maken.

En zelfs indien de rechterlijke macht of de burgerlijke stand van een gemeente erin slaagt om een authentieke bron te creëren, dan nog zal het een huzarenstuk zijn om de gegevens eenvoudig up-to-date te houden. U bent zelf burgemeester, mijnheer Van den Heuvel. U kunt onmogelijk controleren of die kinderen wel degelijk op het adres wonen waar ze zijn opgegeven, als ze zich telkens in een andere omgeving bevinden.

Ik denk eerlijk gezegd niet dat er een eenduidige aanpak is voor alle gescheiden ouders met kinderen. Ik ga het toch nog even wat concreter maken. Stel dat we tot een administratief uitvoerbare procedure zouden komen. Hoe verdelen we de vermindering dan concreet? In Wallonië is dat fiftyfifty. Hoe moeten we daar dan mee omgaan met gezinnen waar er slechts één ouder van de twee huiseigenaar is, wat in vele gevallen na een scheiding het geval is – de ene houdt het huis, de andere gaat een huis huren? Is het alleen maar toekennen van een 50 procent-vrijstelling aan één ouder-eigenaar dan een billijke regeling? Of is het dat niet? Ik heb daar persoonlijk vragen bij.

En wat wanneer de huisvesting niet fiftyfifty verdeeld is? In dat laatste geval zou een pro-rataverdeling beter zijn. Zo komen sommige kinderen enkel in het weekend naar een van de beide partners, anderen kiezen voor 70-30. In de loop van de tijd wordt dat soms 50-50 en soms zelfs omgekeerd, 30-70. Hoe kunnen we dat toepassen als u weet dat het aandeel van de huisvesting van die kinderen nergens geregistreerd wordt? Een probleem oplossen voor één groep, dreigt dus een nieuw probleem te creëren voor een andere groep.

Mijnheer Van den Heuvel, we zouden eraan kunnen denken om elke ouder het volledige fiscale voordeel toe te kennen. Want laat ons redelijk zijn: een extra kinderkamer is een kost voor beide ouders. Waarom moeten we dat dan verdelen? Maar dan komen er weer budgettaire problemen naar boven.

Mijn vraag betreft niet alleen de middelen van het Vlaamse Gewest, maar ook iets wat u altijd doet en altijd terecht zegt: wat is de impact op de inkomsten van de gemeenten? Want als de ene partner in uw gemeente woont en de andere in de mijne, dan zullen wij de inkomsten van die onroerende voorheffing moeten delen met elkaar. En als ze oorspronkelijk uit uw gemeente kwamen, dalen uw gemeentelijke opcentiemen.

Er zijn dus heel wat spelers en heel wat zaken bij betrokken. Er zijn ook heel wat neveneffecten. Ik heb het daarnet al gezegd: er zijn heel wat ouders die afspraken maken, bijvoorbeeld in eot's. Niet alle echtscheidingen zijn vechtscheidingen. Op een bepaald moment komen de ouders bij elkaar en maken ze een overeenkomst.

De overeenkomst is gebaseerd op de situatie van dat moment. Ik heb al aangehaald dat het soms kan wijzigen: iemand kan werkloos geraken, iemand kan ziek vallen, iemand kan een bevordering krijgen op het werk en dan krijgt men een nieuwe situatie.

In dit geval gelden de vragen: waar zijn de kinderen gedomicilieerd? Wie krijgt vermindering van onroerende voorheffing? Dat wordt mee ingecalculeerd in de totale afspraken tussen de ouders. Ik zeg niet dat het altijd zo is, maar de domiciliekeuze en de daarmee gepaard gaande voordelen maken deel uit van het integraal akkoord. Met alle respect voor deze problematiek, maar als we naar de cijfers kijken, mijnheer Van den Heuvel, zullen die in het grote geheel toch maar een beperkte rol spelen.

Sommige ouders zijn zeer creatief en verplaatsen het officiële adres van de kinderen om de twee jaar, zodat ze daar elk hun deel van hebben. De creativiteit in dit land kent geen grenzen.

Conclusie, terecht hebt u gepleit om geen ad-hocoplossingen te ontwikkelen, maar te gaan voor een alomvattende oplossing. Ik geef u gelijk, ik treed u daarin bij. Ik wil dan ook dat de administratie de tijd wordt gegund om een dergelijke ingewikkelde complexe problematiek op te lossen. Want, en dat is het volgende punt, laten we wel wezen, administratief gezien is dit echt niet eenvoudig. Ik heb in juni in deze commissie toegelicht, en het was zeker niet de eerste keer, dat de inkohiering van de onroerende voorheffing die voor de gemeente van zeer groot belang is, een sterk geautomatiseerd proces is waar nog weinig tussenkomsten in

zijn. En ik spreek dan nog niet eens over de grondslag van deze belasting: het kadastraal inkomen waarvan iedereen vindt dat het niet de meest optimale en correcte benadering is. Maar goed, dat is een andere discussie waar we in de komende jaren waarschijnlijk nog een paar keer op zullen terugkomen.

Destijds inde de FOD Financiën de Vlaamse onroerende voorheffing met tweehonderd ambtenaren, VLABEL doet het vandaag met ongeveer vijftig mensen. Dat is een vierde. Dat zijn mensen die enkel met de onroerende voorheffing belast zijn. Er zijn dan nog eens vijftig collega's die belast zijn met de invordering, niet alleen voor de onroerende voorheffing maar voor meerdere belastingen. Dit zorgt voor 2,5 miljoen aanslagbiljetten per jaar. Deze beperkte personeelsbezetting, mijnheer Van den Heuvel, is enkel mogelijk als alles geautomatiseerd verloopt. Als we weer manueel zouden moeten tussenkomen, controleren en eventueel aanpassen, dan zouden we heel veel mensen nodig hebben. Zo gebeurt het vandaag, verminderingen worden automatisch toegekend aan woningen die op 1 januari van het aanslagjaar worden betrokken door een gezin met minstens twee kinderbijzlaggerechtigde kinderen die daar in het bevolkingsregister hun woonplaats hebben. De volledige automatische toekenning gebeurt op grond van de koppeling en matching van de gegevens van het Rijksregister met de Kruispuntbank voor Sociale Zekerheid.

Ook de vermindering voor huurders met minimum twee kinderbijzlaggerechtigde kinderen wordt toegekend aan de eigenaar van het onroerend goed. Dit vergt weliswaar een eenmalige aanmelding, maar nadien worden noch van de huurder noch van de eigenaar verdere stappen verwacht. Het is nu net dat eenvoudig proces dat ontbreekt om de vermindering van de onroerende voorheffing in het geval van co-ouderschap operationeel door te voeren, want er is geen authentieke gegevensbron waar eventueel de gegevens over gedeelde kinderen kunnen worden uitgefilterd. En dan spreek ik enkel nog maar over gescheiden ouders, en nog niet over nieuw samengestelde gezinnen waar soms kinderen uit verschillende gezinnen bij elkaar komen. Ook dat is er nog.

Er bestaat wel een tweede verblijfsregister waarbij kinderen van gescheiden ouders die bij de ene ouder gedomicilieerd zijn, zouden kunnen worden ingeschreven in de gemeente van de andere ouder, maar ik heb daaromtrent reeds in mei op een actuele vraag antwoord gegeven. Dit register is allesbehalve volledig. Niet elke gemeente heeft dergelijk register en registratie door co-ouders is facultatief, het is helemaal geen verplichting. Hoewel een koppeling technisch misschien wel mogelijk zou zijn, als er een reglementaire basis is en een machtiging van de Privacycommissie, u weet dat dat ook nog eens meespeelt, dan zou dit slechts een zeer kleine groep bereiken en krijgen we weer nieuwe ongelijkheden.

Mijnheer Van den Heuvel, ik heb begrip voor de symbolische gevolgen van een dergelijke stap. Ik ben het met u eens dat dat billijk moet worden verdeeld. Ik ken de juiste bedragen niet uit het hoofd van de gemiddelde korting die een kind – ongeveer 70 euro – op jaarbasis krijgt. En daarvoor moet men een omslachtige administratieve technische en juridische procedure doorlopen.

Bovendien kom ik als minister van Financiën nogal dikwijls eens tot de vaststelling dat de onroerende voorheffing allesbehalve een correcte grondslag heeft. Het kadastraal inkomen, de perekwatie, dat zijn al problemen op zich. We weten allemaal dat dat niet correct is. De vraag is dan ook op welke basis wij een eerlijke en billijke verdeling zouden kunnen passeren. Misschien is de tijd wel gekomen om na te denken of het domicilie en het aantal mensen dat daar woont wel de juiste grondslag is om fiscale voordelen te bieden in de toekomst, gezien alle samenlevingsvormen die we in dit land kennen.

U kent mijn uitgangspunten. Ik wil oplossingen. Ik sta open voor oplossingen, maar het moet goed doordacht zijn en het mag absoluut geen nieuwe ongelijkheden

scheppen. Bovendien moet het administratief uitvoerbaar zijn. Het personeelsbestand van VLABEL voor dergelijke situaties verdubbelen, is voor mij geen optie. Ik vind dat er geen inefficiënt beslag moet worden gelegd op overheidsmiddelen. Ik bekijk alle opties en ik sta open voor alle suggesties, maar ik heb hier een pak hindernissen opgesomd die het niet eenvoudig maken om daar een goede oplossing voor te vinden.

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

Koen Van den Heuvel (CD&V): Minister, ik vind u een sympathiek man, maar nu hebt u de truc toegepast van het verdrinken van de vis in de grote Noordzee. U hebt bijna hetzelfde antwoord gegeven als vorig jaar. Ik heb daar vragen bij.

Natuurlijk zijn er problemen en juridische moeilijkheden, maar in Brussel en Wallonië hebben ze intussen wel een regeling. Niemand in deze zaal zal me zeggen dat wij daar niet ook toe in staat zijn. Wij kunnen ook een regeling uitwerken die intussen zowel in het Brusselse als in het Waalse Gewest van toepassing is. Op het federale niveau is het fiscale co-ouderschap geregeld, daar moet men aantonen welk stelsel men in de eot-akte afgesproken heeft. In Brussel is het ook zo voor de onroerende voorheffing: men moet een aanvraag indienen. Dus het federale niveau doet dat met fiscaal co-ouderschap, en slaagt erin. Het Waalse Gewest heeft daarvoor al enkele jaren een regeling, het Brusselse Gewest sinds dit jaar.

Waarom staat Vlaanderen daar zo aarzelend tegenover? Natuurlijk vergt dat een aantal aanpassingen en liggen er een aantal juridische wolfijzers in het gras, maar ik denk dat dat oplosbaar is door te werken op aanvraag. De mensen moeten een aanvraag indienen, tijdig natuurlijk, en daarin moet gestaafd worden – om misbruiken tegen te gaan – wat in de eot is overeengekomen. Wat kan op het federale, Waalse en Brusselse niveau, zou in mijn ogen ook hier moeten kunnen.

Ik weet het, minister, we spreken niet over grote bedragen, maar ik zou daar toch een beetje voorzichtig mee zijn. Met twee of drie maal 50 euro komt men in de buurt van de energieheffing, en we waren allemaal fier dat we voor dat bedrag de energieheffing in Vlaanderen hebben kunnen verminderen voor elk Vlaams gezin. We zijn daar nog altijd fier over, u als minister ook, veronderstel ik. In die zin moet dat ook een beetje worden genuanceerd.

Jan Bertels (sp.a): Minister, u zegt dat u uit eigen ervaring aanvoelt dat er nu een discriminatie bestaat voor ouders in co-ouderschap wat betreft de vermindering van de onroerende voorheffing. Ik geef collega Van den Heuvel gelijk, dat is een maatschappelijk fenomeen dat van belang is, ook in het kader van een rechtvaardige belasting. Dat wordt nu niet als rechtvaardig aangevoeld.

We leven niet meer in de tijd, dat geeft u zelf toe, van de klassieke gezinnen met mama, papa en twee of drie kindjes. Er zijn allerlei nieuwe gezinsvormen. We moeten met onze fiscaliteit die nieuwe gezinsvormen gelijkwaardig behandelen, onder meer inzake co-ouderschap. In uw vaststellingen geeft u ons gelijk, maar u somt dan een heleboel praktische bezwaren op die het moeilijk zouden maken, maar praktische bezwaren zijn oplosbaar. Dat is net een van de redenen waarom wij in deze commissie zitten, om praktische bezwaren op te lossen of regelgeving te wijzigen naargelang de nieuwe maatschappelijke context, en co-ouderschap is er zo één.

Ik ben het met u eens, minister, dat automatisering van inkohierings- en inningsprocessen heel belangrijk is. Dat die automatisering mee de inhoud gaat bepalen van ons beleid, dat gaat voor mij een stap te ver. We moeten de automatisering maar aanpassen, anders gaat de computer bepalen welke belastingen wij gaan innen. Daar zijn we geen van beide, hoop ik, voorstander van.

Minister, ik wil even aanhalen dat mevrouw Gennez en mevrouw Hostekint in mei al een voorstel van decreet hebben ingediend met betrekking tot de gelijkmatige

verdeling van rechten met betrekking tot de vermindering van de onroerende voorheffing in het geval het gezamenlijke ouderlijk gezag bij de huisvesting van de kinderen gelijkmatig verdeeld is. Dat voorstel van decreet is goed uitgewerkt en bevat duidelijke criteria die bepalen wanneer de verdeling gelijkmatig is, en wanneer de plaats huisvesting is. U ziet problemen, maar laten we – Rome is ook niet op één dag gebouwd – dat voorstel van decreet goedkeuren. Het beantwoordt perfect aan de vraag van de heer Van den Heuvel en aan een maatschappelijke vraag. Ik geef de heer Van den Heuvel 100 procent gelijk: laten we de vis niet verdrinken in de grote zee.

Minister Bart Tommelein: Ik hoor u allemaal graag zeggen dat het oplosbaar is. Maar ik zal mijn administratie niet verdubbelen om dergelijke symbolische kwestie. Daar ben ik heel radicaal in. Ik heb trouwens niet gezegd dat dit altijd een maatschappelijke discriminatie is. Dat is helemaal niet zo. In heel veel gevallen is dat geregeld en afgesproken tussen de ouders.

Ik leer van deze casus dat kinderkortingen in feite helemaal niet thuishoren in een onroerende voorheffing. Dat is een belasting die men betaalt op een huis. Met de gewijzigde samenlevingsvormen waar kinderen niet allemaal meer 100 procent op hetzelfde domicilieadres wonen is het in feite gekkenwerk om dat daar te blijven houden. Dat heeft één groot gevolg, mijnheer Van den Heuvel, namelijk dat wij dit zouden moeten weghalen uit de onroerende voorheffing, die kinderkortingen, om ervoor te zorgen dat het maatschappelijk correct is, en dan moeten we dat in de personenbelasting steken of in de kinderbijslag. Het zijn voornamelijk de gemeenten die een groot deel van hun inkomsten halen uit de onroerende voorheffing.

We zitten in een catch 22. We beseffen allemaal dat dit niet meer van deze tijd is. Hier wordt nu geroepen om maatregelen die deze ingewikkelde samenlevings-situatie zouden oplossen, maar we blijven wel vasthouden aan een belasting die niets te maken heeft met de samenstelling van een gezin, zijnde de belasting op een gebouw. We beseffen dat allemaal. Het is de minister die onvoldoende inspanningen levert, waarschijnlijk.

Ik heb misschien wel voortschrijdend inzicht. Ik heb er ook langzamerhand een beetje mijn bedenkingen bij dat hier de laatste tijd bij elke discussie Vlaanderen wat als het kneusje wordt voorgesteld. Dé grote voorbeelden zijn altijd Wallonië en Brussel. Nog maar een paar weken geleden ging het over de teruggave van de federale bijdrage voor energie die te veel was geïnd. Ola! De Walen en de Brusselsaars waren hét grote voorbeeld. Die hadden ten minste het lef om dat terug te geven aan hun inwoners zonder wettelijke basis. Vandaag zijn dat de grote voorbeelden. Voor mij zijn ze dat niet. In Wallonië doet men het enkel als beide ouders in Wallonië wonen. Wat doet men als een van beide niet in Wallonië woont? Het federale niveau is nog zo'n groot voorbeeld. Er zijn 945 registraties geweest in 2016, en ik moet dat als groot voorbeeld aanschouwen? Dat doe ik niet.

De regel geldt enkel als beide ouders eigenaar zijn van een woning, anders komt men niet in aanmerking. U voelt toch aan dat we zo nieuwe ongelijkheden creëren? Moet ik een regeling treffen voor ouders die allebei eigenaar zijn van een woning? Als een van de partners toevallig geen eigenaar is, dan geldt het niet? Moeten we het zo doen? Daar pas ik voor! Daar ben ik heel duidelijk in. Men mag roepen zoveel men wil, maar het zal niet met mij als minister zijn dat dit wordt ingevoerd. Ik zal op het terrein geen nieuwe ongelijkheden creëren vanwege een symbolische kwestie.

U kunt misschien wel beginnen te vergelijken met de energieheffing, u hebt daar misschien wel een punt, mijnheer Van den Heuvel. Daar is heel veel lawaai rond gemaakt in de voorbije jaren. Gelukkig hebben we het hier tot 5 euro teruggebracht,

misschien 4 euro als men zelf niet verstandig is voor een doorsneegezin. Ik denk dat we heel goed moeten beseffen welke administratieve en juridische problemen wij op onze nek halen voor dergelijke bedragen. Ik ben niet bereid om gemeenschapsgelden, miljoenen, in zo'n systeem te pompen.

U gaat onmiddellijk naar drie kinderen, mijnheer Van den Heuvel, het aantal gezinnen met drie kinderen is niet het gemiddelde gezin in Vlaanderen. U kunt natuurlijk direct het meest extreme voorbeeld geven. Als er tien kinderen zijn, is het 200 of 250 euro. Ik wil wel, maar we moeten toch een beetje redelijk blijven en beseffen dat niet kan. Dat kan misschien goed bekken, maar het is absoluut niet gemakkelijk.

Als er oplossingen zijn, ik sta ervoor open. U zegt, mijnheer Bertels, dat er oplossingen zijn, u hebt nochtans de samenleving weten veranderen in de voorbije jaren en u hebt geen enkel initiatief genomen om de zaken aan te passen aan de maatschappelijke realiteit. *(Opmerkingen van Jan Bertels)*

Neen, maar als u oplossingen hebt, mag u ze mij aanreiken.

Ik zeg u: ik creëer geen nieuwe ongelijkheden! Dat doe ik niet. Daarvoor ben ik verantwoordelijk. Dat er in het verleden ongelijkheden gecreëerd zijn, daar kan ik nog mee leven. Maar dat ik zelf als minister ongelijkheden zou creëren, dat doe ik niet.

Koen Van den Heuvel (CD&V): Minister, laten we rustig blijven. Het is een discussie met heel wat nuances. Zowel in Wallonië als in Brussel hebben zowel het Grondwettelijk Hof als de rechtbank van eerste aanleg daar een uitspraak over gedaan. Als een Vlaams gezin naar het Grondwettelijk Hof of een rechtbank van eerste aanleg stapt, zitten we met dezelfde problematiek. Dat was mijn invalshoek bij deze vraag.

We moeten het niet moeilijker maken dan het is. Wellicht zijn die regelingen niet sluitend, maar we kunnen het ook omdraaien. U zegt dat u geen nieuwe ongelijkheden wilt creëren, maar we kunnen ook zeggen dat er heel wat worden weggenomen. Misschien zijn niet alle ongelijkheden oplosbaar omdat we inderdaad in een complexe samenleving leven, maar we gaan een stap voorwaarts zetten.

Uw voorstel om heel het pakket te herbekijken, lijkt mij een majeure uitdaging. Ik ben het met u eens, we moeten eens goed nadenken, want dat is een heel grote werf. We weten dat het niet eenvoudig is om dat aan te pakken, om het ki te herijken, om heel de fiscaliteit naargelang het aantal kinderen te hervormen. Dat is geen kortetermijnoefening. Dit is nu een heel particulier probleem waaromtrent gerechtelijke uitspraken bestaan. In een rechtsstaat moeten we daar enig respect voor betonen.

Daar kunnen wellicht een aantal aanpassingen gebeuren, zonder daarom alle ongelijkheden uit de wereld te helpen. Als de doelstelling is om bij wijzigingen alle ongelijkheden weg te werken, dan is dat onbegonnen werk. Laten we toch een stap voorwaarts zetten om met de gereguleerde, tijdige aanvragen op basis van een eot-akte – wellicht zullen dat geen honderdduizenden gevallen zijn – die mogelijkheid te creëren voor de mensen die daaraan beantwoorden.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Koen Van den Heuvel aan Bart Tommelein, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over het inbrengen van activa het jaar voor de schenking van een familiebedrijf – 301 (2017-2018)

Voorzitter: de heer Jan Bertels

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

Koen Van den Heuvel (CD&V): Minister, met enige schroom ga ik een ander gewest als voorbeeld nemen, maar ik kan u geruststellen dat dat bepaalde gewest eerst Vlaanderen heeft gevolgd. Wij waren daar wel het lichtend voorbeeld. Het was een goede maatregel, die al een tijd geleden is ingevoerd, om de schenking van familiebedrijven in Vlaanderen vrij te stellen, zodat familiale ondernemers tijdens hun leven al beginnen na te denken over de opvolging van hun bedrijf. Deze maatregel hebben wij absoluut ondersteund. Het is een goede maatregel om de continuïteit van onze Vlaamse kmo's of familiebedrijven te faciliteren.

Brussel heeft dat overgenomen omdat daarin ontwijking mogelijk was, omdat die vrijstelling gold voor de fiscale woonplaats van de schenker. Het was dus eenvoudig dat Brusselse ondernemers even in het Vlaamse Gewest kwamen wonen om daarvan te genieten. Brussel heeft die regeling voor de schenking van familiebedrijven overgenomen van Vlaanderen, maar heeft enkele nuances aangebracht.

Minister, een van de nuances willen wij toch graag aan u voorleggen en samen bespreken. Wanneer een ondernemer het jaar voor de schenking van een vennootschap, in zijn vennootschap bepaalde activa zoals een kunstcollectie inbrengt, kan hij dat actief niet gratis schenken, tenzij hij het economisch belang daarvan kan aantonen. Dat is zo geregeld om op die manier misbruiken te vermijden. Het kan tot enkele maanden voor de schenking, wanneer dus kan worden aangetoond dat het economisch verantwoord is.

Minister, dekt de huidige Vlaamse regelgeving het risico op dergelijke misbruiken voldoende af? Ik durf het bijna niet te vragen, maar hoe staat u tegenover het Brusselse ideeetje, dat is geregeld in een ordonnantie, om schenkingen die niet economisch verantwoord zijn, uit die schenkingsvrijstelling te halen?

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Mijnheer Van den Heuvel, wanneer we kijken naar de opeenvolgende staatshervormingen van de voorbije jaren, de manier waarop we de gewesten fiscale autonomie hebben gegeven, en de manier waarop die gewesten hun fiscale autonomie gebruiken – ik ben een groot voorstander van eigen Vlaamse fiscale autonomie –, dan zien we daarin een constante – ik laat even in het midden of dat een rode of een blauwe draad is. In tegenstelling tot wat hier soms wordt gezegd, is Vlaanderen vaak de trendsetter. Het Vlaamse Gewest heeft zijn fiscale landschap hertekend – de registratierechten, de successierechten, de verkeersfiscaliteit – en ik zie de andere gewesten volgen wanneer blijkt dat Vlaanderen de juiste keuzes heeft gemaakt.

Af en toe heb ik daar wel bedenkingen bij. Wij hertekenen onze staat, we doen een staatshervorming en we geven bevoegdheden en autonomie, en dan begint de discussie over waarom we niet doen zoals het andere gewest. Dan hadden we misschien beter geen staatshervorming gehad, dan hadden we het beter kunnen houden zoals het was. *(Opmerkingen van Matthias Diependaele)*

Dit even terzijde als mijmerende introductie, mijnheer Diependaele. Ik weet dat u het niet met mij eens bent. Ik heb daarnet gezegd dat ik een groot voorstander ben van eigen Vlaamse fiscale autonomie.

Mijnheer Van den Heuvel, u verwijst in uw vraag om uitleg naar de Brusselse regelgeving in verband met kosteloze overdracht bij leven of bij overlijden van familiale ondernemingen of vennootschappen. Brussel heeft, net zoals Vlaanderen, sinds 1 januari 2017 een nultarief voor schenkingen en een verlaagd tarief van 3 of 7 procent voor verervingen. Grosso modo lopen de voorwaarden en modaliteiten van de Vlaamse en Brusselse gunstregelingen gelijk. Het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest heeft zich laten inspireren.

Ik citeer auteurs van de Fiscoloog die zeggen dat de nieuwe regeling in het Brussels Hoofdstedelijke Gewest een copy paste is van de regeling in Vlaanderen. Maar er is inderdaad een specifieke antimisbruikbepaling in de Brusselse regelgeving die niet in de Vlaamse is terug te vinden. Activa die zijn ingebracht in de familiale vennootschap en de activa die beroepsmatig worden aangewend in de familiale onderneming in het jaar dat ze de schenking of overlijden van de erflater voorafgaan, komen niet in aanmerking voor de gunstregeling.

De uitsluiting is niet absoluut. Het gaat om een weerlegbaar vermoeden. Als belastingplichtigen kunnen aantonen dat de rechtshandeling, de inbreng of de affectatie, is ingegeven door andere dan fiscale motieven, dan geldt deze uitsluiting niet.

De Brusselse memorie van toelichting leert ons dat die maatregel is gericht op de hypothese dat de erflater activa zou hebben aangewend in zijn onderneming, of hebben ingebracht in zijn vennootschap in articulo mortis, om zijn erfgenamen toe te laten het verminderde tarief van successierechten te genieten en op die manier de belasting te omzeilen.

Die bepalingen doen terugdenken aan een beperking die in het vroegere artikel 60 bis, zowel in de Vlaamse versie als in de Brusselse, was terug te vinden. Activa die werden belegd in de onderneming alsook kapitaalsverhogingen of leningen toegestaan in de laatste drie jaar voor het overlijden, kwamen voor vrijstelling niet in aanmerking, tenzij die beantwoordden aan rechtmatige financiële of economische behoeften. Die oude bepaling heeft bij de Brusselse hervorming als inspiratiebron gediend. De verdachte periode werd wel ingeperkt van drie jaar tot een jaar.

Nu vraagt u of ik die bepaling ook in de Vlaamse regeling wil opnemen. Welnu, dat is misschien geen slecht idee. Dan zijn de rollen omgekeerd, dan kunnen wij onze mosterd bij de Brusselse collega's halen. Neen, even ernstig, ik zie daar het nut niet van in. U weet dat wij een antimisbruikbepaling in onze Vlaamse Codex Fiscaliteit hebben, die de Vlaamse Belastingdienst (VLABEL) toelaat bij manifest misbruik van een bepaalde gunstenregeling de toepassing daarvan in een concreet geval af te wijzen. Die generieke antimisbruikbepaling geldt dan bovenop en naast de diverse voorwaarden eigen aan de gunstregelingen, participatievoorwaarde, activiteitsvoorwaarde en continuïteitsvoorwaarde.

Ik denk dat er momenteel geen wezenlijk verschil is tussen de Brusselse en de Vlaamse regeling, er is alleen een verschil in methodiek. In Brussel hanteert men een specifieke antimisbruikbepaling, in Vlaanderen gebruikt men een algemene antimisbruikbepaling. In beide gevallen zal een misbruik van de regelgeving leiden tot een afwijzing van de toepassing ervan.

Mijnheer Van den Heuvel, ik wil u wel bedanken voor die suggestie, maar ik zie geen noodzaak om de Vlaamse fiscaliteit aan te passen aan het Brusselse model. Tenzij u, en daar sta ik altijd voor open, uw collega's in het parlement van het tegendeel kunt en wilt overtuigen.

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

Koen Van den Heuvel (CD&V): Minister, ik heb duidelijk gezegd, omdat we bij het vorige punt al enige ergernis mochten genieten, dat er werd verwezen naar de andere gewesten. Een staatshervorming, waar ik een groot believer van ben, moet de troeven uitspelen. Dat wil niet zeggen dat als er ergens anders iets wordt georganiseerd dat de moeite waard is, we daar niet mogen naar kijken. Maar we moeten natuurlijk niet alles kopiëren.

Ik had gezegd dat Brussel copy paste heeft gedaan van Vlaanderen, dus dat wij op dit vlak het lichtend voorbeeld waren met de vrijstelling of het nultarief voor schenkingen voor familiale bedrijven. Dat was ook een heel goede maatregel, die

onze fractie altijd heeft toegejuicht. Dit element viel ons op, en we hebben uw appreciatie gevraagd.

Minister, dekt de huidige antimisbruikregelgeving in Vlaanderen dat voldoende af? Dat was de eerste vraag en daar hebt u een duidelijk antwoord op gegeven. Nu kennen we dus uw standpunt hierover.

Minister Bart Tommelein: Mijnheer Van den Heuvel, u moet daar niet zo zwaar aan tillen. Appreciatie kan ook ergernis zijn. Ik heb me nu niet zo geërgerd. Het is een kwestie van mening en van aanvoelen van de situatie op het terrein. Maar het is goed dat u hebt gezegd dat u eens wou polsen. We weten nu dat we op dezelfde lijn blijven zitten en dat we niet moeten overgaan tot een aanpassing van onze wetgeving aan de andere gewesten.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.